

Consell Directiu

Crítica, copa i cigar

Tot àpat –bo o no tant–, un cop enllestit, una vegada cruspit, sol ser culminat amb un cafè, una copa i un cigar –o un puro, si preferiu el castellanisme tan arrelat. Altrament, la sobretaula i també la digestió no foren, ben segur, tan plàcides, amables i aptes per a fer-la petar, per a la xerrameca animada, per a l'estirabot groller o per al matís més primmirat. Talment en acabat d'un espectacle a la gran capital, quan al cafè del recinte, després del protocol dels aplaudiments –i dels xiulets, per què no?–, s'hi pot sentir algú estrafit l'expressió gastronòmica: “Cambrer: crítica, copa i cigar!”. De fet, *Cafè, copa i puro*, el títol d'una antologia admirable d'articles periodístics del dramaturg –i també poeta i prosista– Josep Maria de Sagarra, que aparegué en primera edició l'any 1930, és un document sobre l'autor –el qual, com recorda a les seves *Memòries*, passà uns anys de la seva adolescència a la ciutat de Reus– i la seva època, però no conté cap crítica teatral, sinó una tria d'escrits que van des de la litografia, passant per reflexions de tipus moral fins a retrats de figures literàries. Però qui sí que ha pogut fer aquest recull de textos crítics –i potser un dia el farà o l'hi faran, fins i tot malgrat el caràcter efímer de l'espectacle i del comentari– és el seu fill Joan, lúcid redactor de ressenyes dramàtiques a la premsa barcelonina.

I, doncs, com és que als topants més propers, en aquestes terres meridionals, l'endemà d'una representació teatral, o bé d'un concert de música, o, si ho voleu, d'un espectacle de dansa perifèrica, o, encara, de l'estrena d'un film als cinemes de la vora, o de la inauguració d'una exposició d'art, o de la presentació d'un llibre o d'un disc –que de tot això n'hi ha i força–, la premsa escrita comarcal no ens convida a contrastar la nostra modesta opinió amb la d'un crític o, millor, més d'un ben informat i encara més ben format, si us plau– que hi digui la seva? Ni al Fortuny, ni al Bartrina o fins i tot al Metropol, ni al Cafè o a les sales d'actes i d'exposicions del Centre de Lectura, ni a la

Prioral, i tampoc a la Catedral, a l'Orfeó o a la plaça porxada o al mig del carrer no se'n sent cap eco. I, tanmateix, l'oferta cultural, àmplia i diversa, i la demanda, creixent i voraç, permetrien més d'una veu o d'una ploma crítics. Les notes periodístiques que tracten d'aquests fets artístics i culturals fan –disculpeu el to– plorar de riure, de tan ridícoles com arriben a ser. Sí, és clar, compleixen alguna funció, que no és justament la crítica: la «propaganda» gratuïta prèvia a l'esdeveniment limitant-se a copiar el programa de mà o el repartiment del tot insuficient i també la misèria de la nota anecdòtica posterior amarada d'un insignificant esperit

Com és que als topants més propers, en aquestes terres meridionals, l'endemà d'una representació teatral, o bé d'un concert de música, la premsa escrita comarcal no ens convida a contrastar la nostra modesta opinió amb la d'un crític o, millor, més d'un ben informat i encara més ben format, si us plau– que hi digui la seva?

descriptiu sobre la quantitat de persones assistents.

I la qualitat? És que ja ens està bé tot? O és que l'opinió ja no compta? No s'hi val –només– a badar. Perquè qui no interpreta i no hi sap analitzar res de res ben poc profit en treu. És que ens fa vergonya reconèixer-ho? És clar que potser no s'ha entès ni un borrall d'allò que s'ha vist o escoltat. Però la crítica també pot tenir aquesta funció: informar, opinar i formar en la dialèctica del debat, de la discussió, de l'argumentació, del contrast dels parers. Tots plegats –la faràndula i el públic– en sortiríem beneficiats igualment si en algun raconet dels diaris

d'aquí hi apareixia una columna de crítica d'espectacles i d'altres. “L'obra proposa, l'home disposa”, deixà escrit Roland Barthes. Disposem-nos, doncs, a desempallegar-nos d'aquest esguard de badoc i, doncs, a actuar. “Qui més en sàpiga, més hi diga”, proclama el refrany. I per a tal actuació necessitem, precisament, conjugar el verb criticar. No pas lliurar copes de ferro colat per a brindis protocol·laris ni cigars de l'Havana per a purificar l'aire de les males consciències, sinó, com deia Gabriel Ferrater en un dels seus escrits sobre art, “pensar més”.

■ GABRIEL FERRÉ I PUIG